

Kansan asialla

Tampereen taidemuseon Suomi 100 -näyttely tarttuu aiheeseen, joka reilusti toista sataa vuotta on saanut keskustelun leimahtamaan: taiteen ja taidemaailman ja kansan, tavallisen ihmisen suhteeseen.

Kansaa on ihailtu ja kauhisteltu, on ollut kaipuuta alkuperäiseen elämään luonnon ja kansanrunon maailmassa ja pelkoa raa'an, kapinoivan ja rodullisesti vaarallisen massan valtaan pääsystä. Kansa on ahkeroinut hartaana ja tyytyväisenä pellolla ja katekismuksen ääressä, kärsinyt nälkää ja kurjuutta, raahautunut iltahämärässä tehtaasta kotiin ja marssinut punalippujen johdolla vaatimaan oikeuksiaan. Sen värikkäät perinteiset asut ovat herättäneet kuvataiteilijoissa museaalista kiinnostusta ja originellit kansantyyppit hyväntahtoista huvittuneisuutta. Kansa taisteli ja jälleenrakensi. 1970-luvulla sankarilliset työläiset ja tyhjenevän maaseudun ongelmat saivat runsaasti kuvaajia yhteiskunnalliseen kannanottoon inspiroituneista taiteilijoista. Kansa on läsnä myös nykytaiteessa, ihan niin kuin nykytodellisuudessakin.

Näyttelyn varhaisimmat teokset 1700-luvun lopulta kertovat vaatimattomasta mutta kohtuullisen hyvinvoivasta elämästä, johon mahtui hupiakin. Oikeasti Suomi oli 1800-luvulla Euroopan köyhimpiä maita. Monumentaalinen ja vakava kansa esiintyy Pariisin maailmannäyttelyn Suomen paviljonkiin tilatuissa ja suunnitelluissa maalauksissa. Ensimmäinen maailmansota tummensi tunnelman Euroopassa, myös sen kuvataiteessa, ja teki mahdottomiksi ulkomaanmatkat. Suomessa kansallisen maalaustaiteen sävyksi tulivat Marraskuun ryhmän karut sävyt ja kuvaustapa. Vaikka suomen- ja ruotsinkielen kiihkeiden kannattajien välillä käytiin kielitaistelua Itsenäisyyden ensimmäisten vuosikymmenten aikana, yhdestä asiasta molemmat osapuolet olivat samaa mieltä: oikea, terve kansa asui maaseudulla. Suomen taiteessa 1900-luvulla hupaisia ja leppoisia kansanihmisiä esiintyi etenkin pienoisseivoksissa. Sotaa ja sen jälkiselvittelyjä kuvaavat taideteokset olivat pitkään valkoisen puolen näkemyksiä. Suhde sotaan vaihteli isänmaallisesta innosta suruun kansan jakautumisesta. Sodan käynyt kansa, joka yhtenäisenä puolustautui ylivoimaista vihollista vastaan, on vahva osa suomalaista identiteettiä. 1970-luvulla osa yliopisto- ja kulttuuriväestä innoittui palavasti kansasta, joka silloisessa hyvin näkyvässä ns. taistolaisuudessa oli työväenluokka. Tavallinen ihminen ja arkiympäristö on säilynyt kuvataiteen aiheena nykypäiviin asti. Nykyaikaisen interaktiivisuus ja yhteisötaideteokset antavat taiteilijan lisäksi kokijalle mahdollisuuden saada oma äänensä kuuluviin tai oma kädenjälkensä näkyviin. Myös arjen tekniikat kuten virkkaaminen ja kanavatytöt ovat tulleet taiteen kentälle öljyvärin, pronssin ja marmorin rinnalle.

Kansan asialla -näyttely ja sen näyttelykirja esittelee hyvin monenlaisen kansan. Näkökulma ei ole taide taiteen vuoksi omassa eristetyssä todellisuudessaan, vaan teokset heijastavat ja rakentavat historiallista, yhteiskunnallista ja taloudellista tilannetta, joka on vaihdellut suuresti. Myös kansalla on ollut näkemyksensä taiteesta ja taidemaailmasta, eikä se aina ole ollut imarteleva.

Värikäs kokonaisuus on esillä Taidemuseon kahdessa ylemmässä kerroksessa ja mukana on yli 180 teosta. Näyttelyn kuraattori on museoamanuenssi, FT Marja-Liisa Linder.

Kansan asialla
Tampereen taidemuseo
18.11.2017–25.2.2018

Lisätiedot ja haastattelupyynnöt:

Marja-Liisa Linder, museoamanuenssi, Tampereen taidemuseo, p 040 801 6873, marja-liisa.linder(at)tampere.fi

Tapani Pennanen, näyttelypäällikkö, Tampereen taidemuseo, p. 050 345 1143, tapani.pennanen(at)tampere.fi

Tampereen taidemuseo
Puutarhakatu 34, 33230 Tampere
puh. 03 5656 6577, tamu(at)tampere.fi

www.tampereentaidemuseo.fi

ti-to 9–17, pe 9-18, la-su 10–18, ma suljettu, pe klo 15–18 vapaa pääsy